

mu neslo na leto in dan vsaj 10.367 gold. 50 kr. dobička; da mu pa ta „kšeft“ ne zgine, imel je skrb, da se pogodba sklene z Nathanom Gutthardtom ali prav za prav z Levinom Rauchom na 6 ali vsaj na tri leta. Znal je pa Nathan Gutthardt ta „kšeft“ tako opravljati, da je vlada pri tarifni soli škode imela 8.500 gld., ljudstvo pa pri limito-soli 5.184 gold. na leto, letni dobiček tedaj je na škodo vladi in ljudstvu iznašal 13.684 gold. Se vé, da je tako početje ljudstvo na vse strani razdražilo; al le mesto Karlovec se je upalo proti takemu početju glas vzdigniti, in na zadnje do samega Njih Veličanstva s pritožbo se obrniti. Al dosego ni ničesa družega, kakor to, da je ban Rauch mestni zbor razdjal in mestu Karlovcu nekega Sieberja ko kralj. komisarja vrnil. Al rodoljubi hrvaški se s tem niso dali v kozji rog vgnati; privlekli so umazano stvar na javnost — v časnike, in resnica je prišla na beli dan, ki je grob skopala Magjaronu Rauchu in njegovim pomagačem.

To je istorija o hrvaški „limito-soli“.

Dopisi.

V Gorici 20. maja. — $x+y$. — Velik hrup dela v nekterih tukajšnjih krogih imenovanje novega deželnega šolskega nadzornika Gatti-ja. Meni se zdi, da niti oseba, niti začasna služba nadzornikova ni take posebne pazljivosti vredna; celó abotno pa je, da se v „Narodu“ Gatti-jevo imenovanje pripisuje ne vem kakošnem sestavku, ki ga je on dal natisniti v ranjki „Domovini“. To bi jej bilo preveč na čast, ko bi se smela ponašati, da še celó njen prah, njene kosti, več let po njeni smrti čudeže delajo, nadzornike ustvarjajo. Ne to, da je nadzornik Peter ali Pavel, imam jaz za posebno nevarno — kako bo službo opravljal, naj gleda on — ampak, da je v deželnem šolskem svetu en sam Slovenec, to je težišče našega položaja v šolskih zadevah. Kako pa da smo do tega prišli, to bi znabiti ne bilo nevredno natančnega preiskovanja. „Kaj Lahi? kaj Lahi?“ — mi je rekel nedavno nek naš domoljub — „Patres nostri peccaverunt...“ (Naši očetje so grešili, in mi moramo zdaj nasledke njihovih grehov nositi). Ko se je bil dr. Lavrič deželnega odborništva odpovedal in vsled tega iz deželnega šolskega sveta izstopiti moral, hoteli so se nekteri po časnikih gonobiti, ker je prišel dr. Pajer na njegovo mesto v šolsko svetovalstvo, nikomur pa ni prišlo v misel pozvedeti, kaj je poglavitni vzrok bil oni odpovedi in temu izstopu. Da bi se to bilo pozvedelo, smelo bi se dalje vprašati: kdo je dr. Tonkli-ja spravil iz deželnega odbora in šolskega sveta? — in tako bi imeli celo verigo vzrokov in učinkov, ki bi nam marsikakošno neugodno prikazen pojasnovali, tako na pr. sedanji laški upliv v deželnem odboru in šolskem svetu. Da Lahi iz pogrškov slovenskih politikarjev za-se kapital kujejo, je celó naravno, a nenaravno je, da Slovenci Slovence spodkopavajo, drugi družih moč slabijo in upliv kalijo. Nikar se tedaj ne grozite nad učinki — vzrokov iščite, pa na prsi si trkajte. Morebiti pa, da tudi, ko bi bil še zmiraj dr. Tonkli v šolskem svetu, bil bi izid gledé nadzorništva tak, kakor je zdaj, kajti zgubili smo tudi še tretjega podpornika g. Klodič-a, česar ni nihče kriv. Najbolje bi nam znal znabiti stan reči pojasniti edini naš zastopnik v deželnem šolskem svetovalstvu, gosp. Marušič; saj v Ljubljani in drugod priobčujejo posnetek šolsko-svetovalstvenih obravnav, zakaj pri nas ne? — Kar se tiče nadzornika Gatti-ja in novoimenovanega uda — zastopnika šolstva — gimn. ravnatelja Schaffenhauer-ja, nam ne ostane zdaj družega, nego to, da jima ostro gledamo na prste, kakor

so od začetka nemški profesorji pazili na g. Klodič-a. S časom bo, kar bo.

Iz Gorice 20. maja. ☉. — Nek Jakob Oddo je imel v tukajšnji novi mestni dvorani (v realkinem poslopji) nekaj govorov o glasovitih vprašanjih sedanjega časa, v liberalnem ali racijonalističnem smislu, se vé da Njemu nasproti sta napravila v katoliškem smislu vsak svoj govor bogosl. prof. dr. Valussi in advokat dr. Doljak. Naše „liberalno“ mestno starešinstvo jima ni hotelo prepustiti mestne dvorane, kakor jo je tujcu Oddo-u; zategavoljo sta govorila v mladenškem semenišči, V. 15., D. 19. t. m. V tem, ko je imel O. samo 40–60 poslušalcev, sta jih imela una dva 300–400 izmed izobraženih stanov (med družimi vso židovsko inteligencijo in samega aranžerja Oddo-vih govorov). Dr. Valussi je govoril o „filosofija del progresso“ (modroslovje napredka). Italijanščina njegova je elegantna in mu teče tako gladko in sladko, da se mu je čuditi. Ozir reči same bilo je preveč tvarine za eno uro. Vspeh pa je bil vendar sijajen; ploskanje gromovito. — Dr. Doljak je govoril o priljubljenem mu predmetu: „o nezmotljivosti“ — pa ne tako živo in gladko, kakor navadno; držal se tudi ni skoz in skoz jedra naloge. — Na vsak način pa je bil sploh učinek obeh govorov nepričakovano srečen.

Kastav 21. maja. — Vkljub vsemu temu, da nekim Hrvatom je bila pot zaprečena priti na naš tabor, smo hvala Bogu, okoli 10.000 duš sijajno danes taborovali. Vreme je bilo lepo i vse se je izšlo v najlepšem redu; govornici izvršili so svoje naloge izvrstno, njihovi govori so bili navdušeno i njihovi predlogi jednoglasno sprejeti. Na večer je v naši narodnej čitalnici bila zabava, narodu, pri kojej so nas jako dobro zabavljali svirači narodni iz Markoušine. V ime „Soče“ nas je osobno pozdravil gospodin Viktor Dolenec s kratkim i krepkim govorom. Sokol ljubljanski zastopala je vrla trojica članov; brzojavnih pozdravov došlo nam je iz severa i juga Slavije 17, kojim se je narod z gromovitimi živio-klici zahvalil. — Sedaj so videli dušmani naši, Lahoni i Magjoroni, da po naših žilah teče krv slavjanska, da smo sinovi verni domovini, i da nam je sveta dolžnost raditi za blagor našega tužnega naroda! Živila Jugoslavija!

Štajarsko. (*Spomenica slovenskih poslancev.*) Slovenski poslanci iz Štajarske, gg. deželni odbornik M. Herman, dr. Vošnjak, dr. Dominkuš, kanonik Kosar, žl. Adamovič in Kukovec so, kakor so „Novice“ že povedale, bili na Dunaji pri ministru Hohenwartu, Jirečku in Habietineku, in so jim izročili spomenico, v kateri je celó na tanko navedeno žalostno stanje Slovencev na Štajarskem, in kako posebno slovenski poslanci v štajarskem deželnem zboru proti nemški večini celó nič ne morejo opraviti v korist svojega naroda. Spomenica se po „Slov. Gosp.“ glasi takole:

„V obupnost tega stališča je prinesla upanje in zupanje obljuba v vladnem programu od 6. februarja 1871., da bode visoka vlada vse pravične želje uslišala in dosledno pred vsem drugim pobotovanje s tem doseči hotela, da hoče članek 19. osnovnih postav o splošnih pravicah državljanov, ne samo po besedi, temuč tudi po duhu popolnoma izpeljati, po katerem je vsem narodom popolna ravnopravnost zagotovljena. Zato si štejem za dolžnost, visoki vladi naproti priti in pomoči in pota zaznamovati, po katerih bi se mogel izpeljati princip narodne ravnopravnosti, gledé naše domovine.

Mi se ne moremo zdržati, da ne bi odkrito izrekli, da mi v zadnji vrsti popolno odstranjenje vseh iz vezdajne nenaravske politiške razdelitve izvirajočih nepri-

ličnosti, in zagotovilo močnega razvijanja, našega naroda, katero bode v korist celi državi, samo v tem vidimo, da se zedinijo vsi Slovenci v eno politično, upravno oblast z enim deželnim zborom v Ljubljani.

Ker vendar iz druge strani dobro vemo, da se bodo težave rečenega zedinjenja le po postopnem opraviilu teh glavnih potreb lože premagale, se podstopimo naše najnujnejše želje v sledečem natančneje razložiti:

1. Naj bi se volilni red za deželni zbor premenil po taki meri, po kateri bi se poravnalo dosedanje poškodovanje slovenskega naroda, in ktera bi odgovarjala številu prebivalcev in plačilu dač.

2. Naj se premeni deželni red v tem smislu, da se bodo posvetovali in sklepali v vseh postavah in zadevah, ktere se tičejo narodnosti samo poslanci dotičnega naroda kot posebna svetovalnica (kurijska); dosledno bi tedaj bilo, da bi volil one poslance, ki spadajo v ta skupek, centralni zastop ravno tega skupka.

3. Naj se napravi poseben oddelek namestnije na slovenskem deželnem kraju v smislu državnega zakona od 19. maja l. 1869. po §. 9.

4. Naj se napravi posebna deželna viša sodnija v Ljubljani za vse Slovence, ki so zdaj pod večimi upravnimi oblastmi.

5. Naj se povzdigne slovenski jezik v uradni jezik in naj se odloči primeren čas, ki se vendar ne sme prestopiti, v katerem se morajo jezika naučiti oni uradniki, ki ga še zdaj ne govorijo in ne pišejo popolnoma pravilno, taki vendar in do tega časa se naj skrbí za to, da se slovenske vloge morajo rešiti slovenski, in da se naj pišejo zapisniki samo v slovenskem jeziku za take osebe, ki samo slovenski razumejo.

6. Naj se ustanovi pravoznanska, filozofska fakulteta s slovenskim učnim jezikom v Ljubljani, da se v jeziku izobražijo uradniki in učitelji.

7. Naj se povzdigne slovenski jezik v učni jezik na obeh državnih gimnazijah v Mariboru in Celji in na učiteljskem pripravništvu v Mariboru, kar pa se tiče deželnih srednjih in ljudskih šol, naj blagovoli visoka vlada svojo pravico višega nadzorovanja do tega izpeljevati, da se v njih ne bode oskrnjeval čl. 19. osnovnih postav.

K slednjemu še ne moremo opustiti, da ne bi izrekli, da je naše ljudstvo zadovoljno sprejelo od vlade omenjeno revizijo postave o ljudskih šolah, ktera postava se našemu ljudstvu v vernih, narodnih in denarnih zadevah v večem ne prilega.

Blagovoli visoko ministerstvo sprejeti zagotavljanje naše udanosti in velikega spoštovanja“.

Iz Celovca. (*Janežičeva slovesnost v Celovcu.*) Binkoštni torek dne 30. maja bo Janežičev grobni spominek na Celovškem pokopališču slovesno blagoslovljen. Ob pol 8. uri zjutraj bodo vodja družbe sv. Mohora prečastiti prošt gosp. dr. Valentin Milar brali veliko sv. mašo v Št. Rupertske cerkvi in po maši na Janežičevem grobu blagoslovili spominek. Ob 8. zvečer napravi čitalnica Janežiču v proslavljenje „besedo“, pri kateri bode svirala vojaška glasba Mariborskega polka. — Nadejamo se, da se bodo slovesnosti vdeležili bližnji in daljni rodoljubi, ki ljubijo in spoštujejo Janežičev spomin.

Iz Metlike. (*Spomin na mnogozaslužnega rodoljuba.*) Slovenija je zgubila spet enega svojih najvrednejših sinov. Gosp. Jan. Škofic, suhorski fajmošter, kakor so „Novice“ že povedale, je 30. aprila umrl v 49. letu. Koliko je ta gospod v 13 letih storil, to popolnoma ceniti more le tisti, kateri je Suhorski kraj poznal pred in ga vidi zdaj. Tu-sem uaj pridejo gledat zlasti oni, ki črtijo našo duhovščino in sleparijo ljudi

da ljubijo narod naš! Grič, ki je bil ves s trnjem in robido obraščen, je zdaj zares zemeljski raj. Kjer je komaj brinje rastlo, raste zdaj najzlahnejša trta, rastejo žlahna drevesa, murbe in najimenitnije cvetlice. Če je kdo po pravici bil poslavljen z zlatim križcem, bil je prav gotovo naš Škofic. Koliko je storil za vino-, sadjo- in svilorejo, tega popisati ni lahko; to se le videti, občudovati more. Kako lepo je pri tem svojo novo faro vredel, koliko pa zraven tega še pisal na dušni in svetni blagor svojim rojakom, vse to se res občudovati mora. Se vé, da tudi njega so nasprotniki naši črtili, kakor črtijo vsacega pravega domorodca. Kako omikani pa so ti „gospodje“, to so še pri njegovi smrti pokazali, ko so komaj dobro uro po njegovi smrti trije (ne vem, zakaj trije?) prihromeli iz Metlike ter hitro vse zapečatili, da bi kmalu poštna družina, in še tudi živina skor brez vse hrane bila. Prav je, da so tako skrbni, to je vse hvale vredno. Al svetovali bi vendar, da bi v takih priložnostih, ko so domači vsi prevzeti velike žalosti, se vendar vljudno obnašali, a ne tako surovo! Če bi treba bilo, jih tudi lahko povemo.

Iz Vipave 23. maja. — Vrli ipavski diletantje so spravili v nedeljo na oder izvirno po domačem skladatelju gosp. Hribarju zloženo spevoigro „Prepir o ženitvi“, katero je naš visokospoštovani dekan gosp. Grabrijan poleg nemškega prav srečno za čitalnice na deželi predelal; predmet je iz življenja našega naroda vzet, vpletena mu je graja vraž in babjeverstva in igra nima mnogo osebstva. Muzikalni del spevoigre ima prav mične momente, je sèm ter tjà izvirno melodiozen, in kaže posebno spretnost skladatelja za večja muzikalna dela, ter vzbuja nado, da je zmožen v tej stroki sčasoma kaj dovršenega izdelati. V resnici hvalevredno! Samo poznati je, da g. skladatelj ni imel prilike, se dovolj seznaniti s temi lahkokrilatimi izdelki najnovejše Talijine umetnosti, ker tej spevoigri manjka tako imenovana „Bühnentechnik“. Naj bi gosp. skladatelj na to pomanjkljivost blagovoli obrniti svojo pozornost, ter posebno v muzikalnem oziru okrajšal konec, in pomnožil morebiti sredjo spevoigre, pa bode prav dobro služila ne le čitalnicam na deželi, temuč tudi večim odrom. Dobro bi tudi bilo spevoigro na dva dejanja razdeliti, ker v poldrugi uri opešajo igralci in tudi poslušalci, ako igra neprenehoma traja toliko časa. — Primerni od prečastitega gospoda dekana nalašč za današnji večer zloženi slavnostni govor, o koristi čitalnic na deželi za ljudsko prosveto, je prav izvrstno deklamovala gospica Ivanka Žvokeljnova, in s tem pokazala, da ima lep dramatičen talent. Naloge v spevoigri „Prepir o ženitvi“ so bile vseskozi v dobrih rokah gledé predstavljajočega kakor tudi muzikalnega dela; — posebno nam si je dopadal „občinski pisar“ gosp. Pin in gospica Žvokeljnova kot seljaška žena. Čitalnični oder so tamošnji rodoljubi s pomočjo velerodnega gosp. grofa Lanthier-a, vnetega narodnjaka, in družih gospodov nenavadno okusno in mično na novo postavili. Vese limo se srčno njegove prihodnje pogoste rabe, ker po tem potu bode najbolj mogoče ljudsko prosveto uspešno širiti. — Iz vseh krajev prekrasne vipavske doline mnogo sebrano odlično občinstvo je s svojim gromovitim ploskanjem odlikovalo gosp. pisatelja in tudi skladatelja spevoigre in vedlo dostojno ceniti zasluge vrlih vipavskih diletantov in sploh vseh aranžerjev tega zanimivega večera.

Iz Šentpetra na Notranjskem. (*Očitna zahvala.*) V Božiču nam je Pivčanom žled veliko sadnega drevja popolnoma vničil. Na mojo in tukajšnje občine prošnjo je odbor slavne kmetijske družbe kranjske za to sosko 200, in za šolski vrt 40 požlahnjenih dreves pri

sadjerejcu And. Net-u v Kokrici kupil in nam jih poslati blagovolil. Srčno hvalo izrekamo zato sl. odboru družbe kmetijske v Ljubljani za podarjena drevesa, kakor tudi odborniku in tukajšnjemu trgovcu gospodu Jož. Debevcu, po čegar predlogu ste bili naši prošnji rešeni. — 1. dne maja je pri nas toča pobila in nam je zopet drevje in žito poškodovala ter nas ob sadje pripravila.

Učitelj in šentpeterske soseske.

Iz Cerknice 14. maja. (Po naključni zakasnjeno). Ko se je cerkniška in begunjska županija združila v eno veliko županijo, bile so v zadnjem času volitve odborikov in 8. dne maja volitev župana. Izvoljen je za župana gosp. Andrej Milavec, pošten narodnjak, o katerem vemo, da se bo možato poganjal za pravice narodne. Skrbeti bo pa tudi moral, da se v Cerknici vedno kakor dozda vzdrži pravi narodni duh, a naj se ne ustraši, ako mu kaka puhla glava neumno prerokuje, da tirjanje Slovenije donese s seboj „parižsko klanje“. — V prihodnje poročam „Novicam“, kako reči pri nas stojé, kedaj bo kaj iz čitalnice, kedaj bo jenjal krajni šolski svet županiji v gladko tekoči nemščini dopisovati; kdaj ne bode več 4 rumenih fantičkov, katerim se kaj dobro priležejo rumene cvetlice za kapico, ki pa pri vsej svojej otročariji morejo poštenega moža ob splošno zaupanje pripraviti, kar se je pri zadnji volitvi tudi zgodilo. Le potrpite! kmalu Vas ima „Brencelj“ z razpranimi hlačami v svojem listu.

Rudečosrajčnik.

Radoljica. P. C. II. — Pred nekaj časom je blagovolil prevzvišeni nadbiškop goriški gosp. Golmajer darovati radoljiški srenji svojo rojstno hišo z vsem, kar k njej pripada: gozde, njive in travnike proti temu, da radoljiška srenja porabi hišo, ktera bi se z malimi stroški popravila, za svojo sirotnišnico. Njive ali sploh zemlja pripadajoča tej hiši, bi se prodala ter porabila kot glavica, za en del stroškov. Za to dobroto mislim, da so se bili Radoljčani tudi prevzvišenemu nadbiškupu zahvalili, — in bili bi mu gotovo vsi hvaležni, ako bi naš ljubeznjivi zastop iz dobrote ne bil naredil veliko gorje. Sklenili so naši mestni očetje, na čelu „der allgemein hochgeachtete Bürgermeister“ Thurn, prodati vse drugo razun hiše in so tudi prodali. Za skupljeni znesek pa so kupili opeke in apna in si naredili načrt, kterege vendar razun teh modriarhov nihče drugi videl ni, po katerem bi se hiša imela, kakor se čuje, popolnoma podreti, in iznova zidati poslopje, ktero bi stalo mnogo več kakor pa imajo glavice, in ktero bi bilo bolj kosarni kakor sirotnišnici podobno. Kakor sem že omenil, nakupili so opeke in apna, za ktero so že mnogo nad polovico denarja izdali, in začeli pridno delati priprave za zidanje. Začeli so tirati ljudi na tlako in to tako pogosto, da je prišla na teden dni dvakrat vrsta na enega hišnika. Najlepša pa je ta: da gospodje odborniki so tlake popolnoma prosti, in bili bi se tako drugim Radoljčanom v pest smejali ter se še norčevali iz njih, ko bi bili drugi morali vsak dan tlačaniti. Kdor pozná socijalne razmere tacihi vasi kot je radoljiško mesto, mi bo gotovo rad pritrdil, da je v takih krajih sirotnišnica celó nepotrebna. Ne dá se tajiti, da so taki zavodi v krajih, kjer živí mnogo fabriških delalcev ali fužinarjev, in v velicih mestih na pravem mestu in velika dobrota. Tukaj v Radoljici pa imamo dve ali tri siroti, ktere imajo že toliko prostora, da bodo pod streho pri usmiljenih ljudéh umrli; ali čez tri domačih ni nikdar; da bi pa drugi Radoljčani morali delati za ptujce, mnogo kratki za prave lenuhe, tega vendar od nas tirjati nihče ne more. — Čmu pa imamo deželno bolnišnico v Ljubljani? Vsaj kolikor je meni znano, moramo vendar tudi

to vsi izdrževati. Zato pa so tudi vsi posestniki odrekli, da bi tlako delali — in so se tudi v neki pritožbi do deželnega odbora obrnili, nadjaje se pomoči od tod, proti birokratični kratkovidnosti naših mestnih očetov.

Iz Kranja 22. maja. (Na kmetijski tabor), ki je bil preteklo nedeljo v Cerkljah pod milim nebom, se je v kljub neugodnemu vremenu zbralo več ko 1000 kmetov, ki so prav pazljivo sledili gosp. Pourjevemu podučevanju v obdelovanji in zboljšanju zemlje. Razstava različnega kmetijskega orodja je kmete jako zanimala. Debate sta se udeležila trbojski župan Keršič in pa Njet, posestnik iz Kokrice, kateri je o sadjereji govoril. Zborovalo se je v najlepšem redu brez vse napčenosti; to je gotov dokaz, da se dá naš slovenski narod rad podučevati in da se zanima za napredek v kmetijstvu. Čast in hvala mu!

Iz Ljubljane. Nenadoma nam je predvčeranjim po vladnem dunajskem časniku došla novica, da Njegovo Veličanstvo je 19. dne t. m. c. k. deželnega predsednika barona Conrada imenovalo za c. k. namestnika v gornji Avstriji, deželnega glavarja pl. Karola Wurzbacha pa na njegovo mesto za c. k. deželnega predsednika, in da po tem ima priti nov deželni glavár, kateri pa dozda še ni imenovan. Baron Conrad za novo više mesto, na ktero je poklican, ima lastnosti, ktere zahteva ustavni čas, in če obvelja sedanjemu ministerstvu vkrotiti centralistične in brezverske valove, ki od leta 1867. pretresajo Avstrijo, bode tudi novemu gornje-avstrijskemu ces. namestniku lože voditi deželo, ker se menda ne motimo, če mislimo, da ima res srce za avtonomijo dežel, in ker vemo, da ne spada v vrsto brezvernih liberalcev. Pri nas je baron Conrad bil ob času deželni predsednik, ko je Beust parolo izdal, Slovane pritiskati na zid, — ko je zagrizeni nemec Giskra vladni regiment imel v svojih rokah in je po takem mala nemškutarska ljubljanska koterija začela nositi glave po konci, ki je oholo gledala deželnemu predsedniku na prste. V takem položaji je včasih — in to vzlasti o zadevah županstev ljubljanskih — krenil na pot, ki je osupnila Slovence. Ne zabimo pa, da je ves čas bil djansk ud čitalnice (kar pred njim noben c. k. deželni predsednik ni bil), ustanovnik Matice, pri cesarju izprosil pomiloščenje Ježičanov itd. — In kdo bo zdaj njegov naslednik? Dosedanji deželni glavár pl. Wurzbach. On je drugi c. k. deželni predsednik, ki je naš rojak; ni sicer vzet iz vrste uradnikov, al kot večleten deželni glavár ne bode mu manjkalo zmožnosti tudi za to novo mesto. Dr. Wurzbach pozná razmere in potrebe naše dežele popolnoma, in če tudi je dozda stal v vrsti manjšine deželnega zbora, imamo vendar upanje, da se ne bo dal voditi zaprišeženim nasprotnikom našim in se odpovedal vsaki pristranosti, strogo držeč se národne ravnopravnosti. „Blagor dežele naše“ bodi mu „lex suprema“, deželo pa dela ogromna večina naroda slovenskega. Dr. Wurzbach pa je tudi grunti posestnik; on tedaj do dobrega pozná reve kmetijskega stanú. Kmalu pa pride za našo deželo prevažna dôba, da se bode po novi postavi uravnaval novi zemljiški (grunti) davek. On bode predsedoval deželni komisiji, ki bode imela to prevažno stvar v svojih rokah. Od njega tedaj pričakujemo, da ne bode gledal le na to, kar utegne biti gori všeč, ampak na to, kar je pravica in resnica na blagor naši sedaj z davki hudo preobloženi deželi.

— (Telegrami iz Hrvaškega), ki nam dohajajo o sijajnih volitvah poslancev v deželni zbor, delajo pri nas vtiske tolike radosti, da se ne dadó popisati z besedo. Prav tako je, kakor da bi bile srečne hrvaške volitve srečne naše volitve. In kako velikanska je

zmaga narodnih mož! Z ogromno večino se volijo narodnjaci in pogostoma celo enoglasno! In to celo v Zagrebu! Vladni izvoljenci so le bele vrane. Kakošen preket od zadnjih volitev do sedanjih! Že je gotova velika večina narodnih poslancev, ki bode ves drug obraz dala stališču trojedne kraljevine do Magjaroszaga. Ni čuda, da je Andrassy z vsemi svojimi do tal potrt, in celo piškava je tolažba „Pressina“, da virilni glasi (magjaronski?) utegnijo še kaj predrugačiti. „Geh' in ein Nonnenkloster, Presse“, in delaj pokoro; pruske zmage te ne rešijo več pogube.

— (Iz seje deželnega odbora 19. maja.) Ker se je vitez dr. E. Stöckl vodstvu dobrodelnih naprav odpovedal, je deželni odbor to vodstvo začasno profesorju dr. Valenti izročil. — Vodstvu ljubljanske hranilnice je deželni odbor sklenil poslati pismo, da bi se pri kopanju tal na dr. Cvajarjevem vrtu v gradišči, kjer se bo zidalo poslopje za realko, s posebno pozornostjo ravnalo; kajti tu bi utegnile znamenite starine iz dōbe Rimljanov zakopane biti, ki bi dobro došle deželnemu muzeju. — Da bi se znanje dobrih pa tudi strupenih gob med ljudstvom bolj razširjalo, je deželni odbor sklenil, da se za deželni muzej kupi cela Arnoldijeva zbirka iz debelega papirja ponarejenih gob, ktere so na videz pravim gobam popolnoma podobne. — Na vlogo Studenške županije pri Krškem je deželni odbor za šolske in srenjske potrebe l. 1871. dovolil poberanje priklade na fronke, in sicer po vaséh Boštanjске fare po 20 odstotkov, po vaséh Bučenske duhovnije pa po 15½ odstotkov.

— Iz Dunaja se nam piše, da sklep lanskega deželnega zbora, da se najdenišnica kranjska, to je, naprava, v katero se jemljejo nezakonski otroci, odpravi, leži že v potrjenje pri cesarji; nadejati se je tedaj, da bode dežela kmalu rešena te sila drage naprave.

— (O obravnavah deželnega šolskega sveta) že dolgo niso „Novice“ poročale, ker ni bilo razprav posebne važnosti za občinstvo. Enkrat je bil gosp. Holzinger v seji in če je zato iz Gradca prišel, da je v brezverskem smislu zagovarjal odpravo šolske maše za gimnazijo v Kranji, pa ne dosege svojega namena, je res škoda za diēte. — V zadnji seji se je razpravljala načrt postavbe o napravljanji, zdrževanji in oskrbovanji javnih ljudskih šol, ki ga je vlada deželnemu zboru že predložila leta 1869. in ga misli spet predložiti prihodnjemu zboru. Deželni šolski svet je načrtal to postavbo večidel tako, kakor jo je predrugačil leta 1869. šolski odbor dež. zbora.

— Ker je po želji c. kr. ministerstva kmetijstva gosp. Fr. Šolmajer spet za letošnje leto od družbe kmetijske dobil naročilo, da sestavi poljsko statistiko, so naprošeni vsi prijatli naši na deželi, naj ga blagovoljno podpirajo v težavnem delu, kedar pri njih pomoči išče, da more spet tako častno dovršiti nalogo svojo kakor lani.

— Častitemu našemu rojaku, gosp. Fr. Potočniku, bivšemu c. kr. nadinženirju gališkemu, je Njegovo Veličanstvo o prestopu v pokojni stan zaradi mnogoletnega, zvestega in koristnega delovanja podelilo naslov in čast c. k. stavbenega svētnika.

— (Da bi se bilo na blejskem jezeru) v nedeljo popotila množica romarjev, ni res. Prekucnila se je res prepolna ladija, a samo ena ženska, ki se je zelo prestrašila in prehladila, leži zdaj še bolna gori.

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

Iz Dunaja. — V obeh zbornicah so se izvršile volitve v delegacijo in to brez velikega besedovanja. Manjšina dotičnega odbora je stavila po poslancu Fr. Grossu predlog, naj se delegacije odložijo na primerni čas, da bode poprej državni proračun rešen. Govoril je, kakor da bi manjšine ne vodili politični vzroki, ampak le poselski in tehniški. Poslanca Fux in Knoll sta bila poštenejša in govorila za predlog manjšine iz političnih vzrokov. Knoll (kteri svoje govore le bere) je celo izustil, da, ko bi bil on imel predlog staviti, bi bil predlagal, naj zbornica odloži volitev v delegacijo tako dolgo, dokler se sedanje ministerstvo ne odstrani. Konečno je bil sprejet predlog odborove večine z veliko večino. Volitve so se toraj vršile v petek, pri kterih štajarska poslanca Seidl in Brandstetter in še trije drugi so izrekli, da ne volijo. Kranjski poslanci so volili enoglasno dr. Costo in za namestnika grofa Barbota. Tudi g. Črne je voljen v delegacijo. Klub desnega središča ima v delegaciji zdaj 9 poslancev. — Tudi v gosposki zbornici so se v petek vršile volitve. Izvolili so se vsi nasvetovani razun kneza Karlosa Auersperga in Pratobevera. Centralističnim časnikom je to čudna prikazen, da Karlos, ki je nalašč prišel v zbornico zato, da bi bil izvoljen v delegacijo in jej potem predsedoval, je padel. Padel je tudi zagrizeni ustavoverec Pratobevera, in drugi ustavoverci, kakor Winterstein, Doblhoff, Hasner in Unger vjeli so komaj nadpolovično večino glasov. Razvidno je iz tega, da tudi zbornica gosposka se maja. — Za predsednika delegacije je bil v prvem shodu v pondeljek izvoljen Schmerling, a ne enoglasno, ampak le z večino glasov, podpredsednik jej je Vidulić. — Ustavni odbor je v nedeljo sklenil adresno do cesarja in sprejel načrt adrese in poročilo, ktero je Herbst izdelal. Adresa je zelo pohlevna, se vé, da le zato, ker so se fabrikantje njeni bali, da bi veliki posestniki ne glasovali za-njo, ako bi bila preostra. Na to kažejo posebno besede enega vodje velikih posestnikov, barona Lasserja, kteri je ob priliki, ko je nekdo nameraval oster dostavek, rekel, da bi on bil za ta dostavek, ako bi hotel to, da adresa pride le v zbornico, a ne tje, kamor je adresirana (do cesarja). Jutri v četrtek je razprava adresina v zbornici. Desno središče se ne bode menda nič udeležilo. Švignila bode ta adresa kakor jalova raketa v zrak in se razpočila v — nič! Vsaj ustavoverci nimajo družega orožja več kakor — besedovanje.

Hrvaško. (Telegram „Novicam“.) Iz Samobora 21. maja: „Z ogromno večino izvoljena Fr. Reizner i N. Vizner“; — iz Zagreba 22. maja: „Nepričakovano večino izvoljen Krestić“, — 23. maja: „Jakić izvoljen enoglasno“. Neizmerna navdušenost; Zagreb se kinči z tisočernimi trobojnimi zastavami; jutri se voli Mrazović; na večer bode prostovoljno razsvitljenje Zagreba. — Iz Ljubljane je „Slovenija“ po telegramu brž čestitala slavni zmagi Samoborčanom, i izvrstni narodnjaci odgovorili so s telegramom 22. maja: „Vaša depeša prečitana vpričo 6000 ljudi, primljena navdušenim klicem: Živili bratje Slovenci! Mi gojimo največe simpatije za Vas, mile nam sosede slovenske!“ Mi pa še dostavljamo: hvala Bogu!

Francosko. Iz Pariza. Strašno gospodari drhal, ki vlada zdaj Pariz; hiše podira, cerkve rop, ljudi mesari; glavarji se že med seboj koljejo. Armada postavne vlade Verzajlske se čedalje bolj bliža Parizu, in je že predrla ena vrata. Strašno bode klanje, kedar z veliko silo stopi v mesto. 28.000 bomb je vrgla v Pariz.